

Cauza C-206/21

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

31 martie 2021

Instanța de trimitere:

Tribunal administratif de Dijon (Franța)

Data deciziei de trimitere:

11 martie 2021

Reclamant:

Domnul X

Pârât:

Préfet de Saône-et-Loire

[*omissis*]

Având în vedere următoarea procedură:

[*omissis*] Domnul X, [*omissis*], solicită Tribunalului:

1°) anularea ordinului din 23 noiembrie 2020 prin care préfet de Saône-et-Loire [prefectul din Saône-et-Loire] l-a obligat să părăsească teritoriul francez [*omissis*]

[*omissis*]

Acesta susține că:

- [*omissis*] **[OR. 2]**
- [*omissis*];
- [*omissis*];
- [*omissis*];

- dispozițiile articolelor L. 121-1 și R. 121-4 din Codul privind intrarea și șederea străinilor și dreptul de azil și, prin urmare, îndepărtarea sa de pe teritoriul francez sunt contrare [*omissis*] articolelor 8 și 14 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale [denumită în continuare „CEDO”], precum și [*omissis*], articolului 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene [denumită în continuare „carta”], din moment ce indemnizația pentru adult cu handicap nu este luată în considerare la aprecierea caracterului adecvat și suficient al resurselor;
- [decizia de expulzare] încalcă [*omissis*] articolul 8 din [CEDO] și este afectată de o eroare vădită de apreciere în raport cu situația sa personală.

[*omissis*]

[*omissis*] Prefectul din Saône-et-Loire solicită respingerea cererii introductive.

Acesta arată [*omissis*] în special că:

- pensia plătită de o resortisantă franceză care îl găzduiește pe domnul X nu constituie decât o retrocedare a chiriilor pe care acesta din urmă i le plătește;
- în această privință, cour administrative d’appel de Lyon [Curtea Administrativă de Apel din Lyon] a statuat, prin hotărârea definitivă din 23 iunie 2020, că, în realitate, „indemnizația pentru adult cu handicap este unica resursă a domnului X”;
- Cour administrative d’appel de Paris [Curtea Administrativă de Apel din Paris] (CAA Paris, 15 mai 2018, nr. 17PA00903) a statuat că discriminarea invocată nu este dovedită, întrucât „articolul R. 121-4 din Codul privind intrarea și șederea străinilor și dreptul de azil [vizează] luarea în considerare a tuturor prestațiilor sociale de tip necontributiv, iar nu numai a indemnizației pentru adult cu handicap”.

[*omissis*] **[OR. 3]**

Având în vedere:

- Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene [denumit în continuare „TFUE”];
- CEDO;
- Carta;
- Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 [privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE,

68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE] [denumită în continuare „Directiva 2004/38”];

- Codul privind intrarea și șederea străinilor și dreptul de azil
- [omissis].
- [omissis]

[omissis]

- 1 Domnul X, resortisant belgian născut la 13 februarie 1984 și intrat în Franța la 1 iulie 2016, a făcut obiectul unui prim refuz al permisului de ședere și al unei obligații de a părăsi teritoriul prin ordinul din 14 august 2018, pe care nu l-a executat în pofida respingerii cererii sale de anulare prin hotărârea din 27 august 2019, confirmată prin hotărârea din 23 iunie 2020 a cour administrative d’appel de Lyon. La 23 decembrie 2019, prefectul din Saône-et-Loire a refuzat din nou să îi acorde un permis de ședere, i-a cerut să părăsească teritoriul francez în termen de 30 de zile și a stabilit țara de destinație în care va putea fi expulzat, pe care reclamantul din nou nu l-a executat, deși cererea sa de anulare a fost respinsă prin hotărârea tribunalului din 12 noiembrie 2020. Prin prezenta cerere introductivă, domnul X solicită anularea ordinului din 23 noiembrie 2020 prin care prefectul din Saône-et-Loire l-a obligat să părăsească teritoriul francez în termen de 30 de zile, a stabilit țara de destinație în care va putea fi expulzat și a pronunțat împotriva sa o interdicție de întoarcere pe teritoriul francez pentru o perioadă de un an.

Cu privire la litigiu:

- 2 În primul rând, atunci când se susține că o directivă [omissis] încalcă dispozițiile tratatelor, carta [omissis], principiile generale ale dreptului Uniunii Europene sau [dispozițiile] unei convenții la care Uniunea Europeană este parte, revine instanței administrative, în lipsa unei dificultăți serioase, sarcina să respingă motivul invocat sau, în caz contrar, să sesizeze Curtea de Justiție a Uniunii Europene cu o întrebare preliminară, în condițiile prevăzute la articolul 267 [TFUE]. Situația este aceeași atunci când se susține că o directivă încalcă [CEDO], din moment ce din articolul 6 alineatul (3) [TUE] rezultă că drepturile fundamentale garantate prin [CEDO] „constituie principii generale ale dreptului Uniunii”. **[OR. 4]**
- 3 În al doilea rând, atunci când în fața instanței administrative este invocat un motiv întemeiat pe faptul că o lege care transpune o directivă ar fi ea însăși incompatibilă cu un drept fundamental garantat de [CEDO] și, [omissis] care face parte din dreptul Uniunii ca principiu general, revine instanței administrative sarcina de a se asigura mai întâi că legea realizează o transpunere exactă a dispozițiilor directivei. În acest caz, motivul întemeiat pe încălcarea acestui drept fundamental prin legea de transpunere nu poate fi apreciat decât potrivit procedurii de control al directivei înseși descrise mai sus. Această observație este de asemenea valabilă atunci când este invocată incompatibilitatea unei legi care

transpune o directivă cu o convenție internațională la care sunt părți Franța și Uniunea Europeană.

Cu privire la temeinicia deciziei de expulzare:

- 4 Directiva [2004/38] are ca obiect în special „să evite ca persoanele care își exercită dreptul de ședere să devină o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială din statul membru gazdă în timpul unei perioade inițiale de ședere”. Ca urmare a acestui fapt, „dreptul de ședere pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora ar trebui să facă obiectul anumitor condiții, dacă perioadele de ședere depășesc trei luni”. Potrivit alineatului (1) al articolului 7 din Directiva 2004/38: „(1) Toți cetățenii Uniunii au dreptul de ședere pe teritoriul altui stat membru pentru o perioadă mai mare de trei luni în cazurile în care: (a) sunt lucrători care desfășoară activități salariate sau activități independente în statul membru gazdă; (b) dispun de suficiente resurse pentru ei și pentru membrii familiilor lor, astfel încât să nu devină o sarcină pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă în cursul șederii și dețin asigurări medicale complete în statul membru gazdă [...]”
- 5 Potrivit articolului L. 121-1 din Codul privind intrarea și șederea străinilor și dreptul de azil, care asigură transpunerea exactă a articolului 7 din Directiva [2004/38]: „Cu excepția cazului în care prezența sa constituie o amenințare la adresa ordinii publice, orice cetățean al Uniunii Europene [...] are dreptul de ședere în Franța pentru o perioadă mai mare de trei luni dacă îndeplinește una dintre următoarele condiții: 1° Dacă exercită o activitate profesională în Franța; 2° dacă dispune pentru el și pentru membrii familiei sale astfel cum sunt menționați la punctul 4° de resurse suficiente pentru a nu deveni o sarcină pentru sistemul de asistență socială, precum și de o asigurare de sănătate [...]”. În sfârșit, în temeiul articolului R. 121-4 din același cod, care transpune alineatul (4) al articolului 8 din Directiva [2004/38]: „[...] Atunci când se impune, caracterul suficient al resurselor se apreciază ținând seama de situația personală a persoanei interesate. În niciun caz suma impusă nu poate depăși suma forfetară a venitului de solidaritate activă menționat la articolul L. 262-2 din Codul acțiunii sociale și al familiei [...]. Sarcina pentru sistemul de asistență socială pe care o poate constitui resortisantul menționat la articolul L. 121-1 se evaluează luând în considerare în special cuantumul prestațiilor sociale de tip necontributiv care i-au fost acordate, durata dificultăților și a șederii sale”.
- 6 În speță, din înscrisurile de la dosar reiese că domnul X, adult cu handicap afectat de o incapacitate de 80%, a rămas pe teritoriul francez de la 1 iulie 2016, în pofida a două refuzuri de permise de ședere definitive, însoțite de o obligație de a părăsi teritoriul francez. Domnul X nu face dovada niciunui loc de muncă în Franța și primește indemnizația pentru adulți cu handicap, prestație socială de tip necontributiv, în cuantum lunar mediu de 531,15 euro. Prin ordinul din 23 noiembrie 2020 care a fost atacat, prefectul din Saône-et-Loire i-a impus domnului X obligația de a părăsi teritoriul francez în termen de 30 de zile, pentru motivul că acesta nu dispune de resurse proprii și că faptul că a rămas pe teritoriul

[OR. 5] francez constituie un abuz de drept având în vedere sarcina pe care o impune astfel asupra sistemului de asistență socială. Deși reclamantul invocă, începând cu sfârșitul anului 2019, un ajutor financiar care provine de la o resortisantă franceză, prefectul susține, fără a fi contestat, că acest ajutor constituie în realitate retrocedarea chiriilor plătite de domnul X prin intermediul prestației sociale primite în calitate de adult cu handicap. În orice caz, chiar luând în considerare aceste donații perene, în quantum lunar, după deducerea multiplelor cheltuieli bancare, de 405,83 euro, din înscrisurile depuse în cadrul dezbaterilor reiese că la data deciziei atacate, aproape 60% din resursele de care se prevalează domnul X, care, în plus, nu are nicio asigurare de sănătate, provin din sistemul francez de securitate socială, astfel încât se poate considera că, de la sosirea sa în Franța, acesta nu dispune de „resurse suficiente pentru a nu deveni o sarcină pentru sistemul de asistență socială”.

- 7 Pe de altă parte, articolul 8 din [CEDO] [prevede]: „1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale. 2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora”. Potrivit articolului 14 din [CEDO]: „Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”. În sfârșit, potrivit articolului 21 alineatul (1) din [cartă]: „Se interzice discriminarea de orice fel, bazată pe motive precum sexul, rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice, limba, religia sau convingerile, opiniile politice sau de orice altă natură, apartenența la o minoritate națională, averea, nașterea, un handicap, vârsta sau orientarea sexuală”.
- 8 În speță, domnul X [susține] că, pe de o parte, litera (b) a alineatului (1) al articolului 7 și, pe de altă parte, alineatul (4) al articolului 8 din Directiva [2004/38], transpuse exact în dreptul intern la alineatul 2° al articolului L. 121-1 și, respectiv, la articolul R. 121-4 din Codul privind intrarea și șederea străinilor și a dreptului de azil, nu pot, fără a conduce la o discriminare pe motive de sănătate, handicap sau avere, interzisă de [dispozițiile] combinate ale articolelor 8 și 14 din [CEDO], precum și de articolul 21 din [cartă], să fie interpretate în sensul că permit, astfel cum a procedat prefectul din Saône-et-Loire, să se opună o condiție privind „resurse suficiente pentru a nu deveni o sarcină pentru sistemul de asistență socială” unui cetățean al Uniunii afectat de un handicap și beneficiar în acest temei, ca și acesta, al indemnizației pentru adult cu handicap, care constituie un ajutor social de tip necontributiv al statului membru gazdă.
- 9 În aceste condiții, deși articolul R. 121-4 din Codul privind intrarea și șederea străinilor și dreptul de azil menționat anterior prevede luarea în considerare,

pentru evaluarea sarcinii pe care o reprezintă un cetățean al Uniunii Europene, a tuturor prestațiilor sociale de tip necontributiv, iar nu numai a indemnizației pentru adult cu handicap, se ridică întrebarea [formulată în dispozitivul prezentei hotărâri] [omissis] [OR. 6] [omissis].

- 10 Această întrebare este decisivă pentru soluționarea litigiului cu care este sesizat tribunalul și prezintă o dificultate serioasă. Prin urmare, este necesar să se sesizeze Curtea de Justiție a Uniunii Europene în temeiul articolului 267 TFUE [omissis].

DECIDE:

Articolul 1:

Se suspendă judecarea cauzei [omissis] până la pronunțarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu privire la următoarea întrebare:

„Prin cerința privind o asigurare de sănătate și resurse suficiente pentru a nu deveni o sarcină pentru sistemul de asistență socială, litera (b) a alineatului (1) al articolului 7, precum și alineatul (4) al articolului 8 din Directiva 2004/38/CE din 29 aprilie 2004 instituie o discriminare indirectă, contrară prevederilor citate anterior la punctul 7 din prezenta hotărâre, în detrimentul persoanelor care, din cauza handicapului lor, nu sunt în măsură să exercite o activitate profesională sau nu pot desfășura decât o activitate limitată și se pot afla astfel în incapacitatea de a dispune de resurse suficiente pentru a se întreține fără a recurge în mod semnificativ sau chiar nerezonabil la sistemul de ajutor social al statului membru în care au reședința?”.

[omissis] [OR. 7] [omissis]